

УДК 641.512.06

АНАЛІЗ КІНЕМАТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПОДАЧІ ПРОДУКТУ В ЗОНУ РІЗАННЯ

Заплетніков І.М., д.т.н.,

Пільненко А.К., ст. викладач

*Донецький національний університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського*

Тел. (062) 304-50-46

Анотація – в роботі виявлені кінематичні параметри механізму подачі продукту, котрий здійснює гойдальний рух на дисковий ніж.

Ключові слова – процес різання, кінематичне дослідження, механізм подачі, дисковий ніж.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток техніки і виробництва ставить все зростаючі вимоги до продуктивності ріжучих машин, їх економічності й якості роботи.

У закладах ресторанного господарства значне місце в технологічному процесі механічної обробки харчових продуктів займає подрібнення продуктів способом різання. Найбільш поширені на ринку України конструкції машин, що складаються з обертового дискового ножа, опорного стола, механізму подачі і регулювання товщини різання.

У дослідженнях процесу різання вчені звертають увагу на великий вплив тангенціальної V_t та нормальної V_n складової швидкості різального інструменту на економічні та якісні характеристики процесу [1,2].

У науковій і довідковій літературі відсутні дані до вибору конструктивних, кінематичних параметрів і способів подачі продукту в процесі різання. Кінематичне дослідження способів подачі продукту в літературі не проводилось. Відсутні значення впливу способу подачі продукту на енергетичні параметри процесу. Немає ідеальних, простих у використанні методик, за допомогою яких можна досліджувати процес різання і математично описати його закономірності, встановити раціональні параметри процесу.

Аналіз останніх досліджень. Наведені в літературі результати досліджень процесів подрібнення продуктів [1,2] свідчить про

значний вплив способів подачі продукту на якість зрізу, енергопродуктивність та економічні параметри процесу різання.

Формулювання цілей статті. Для вирішення вищевказаних проблем необхідно оптимізувати вплив кінематичних параметрів механізму подачі продукту в зону різання.

Ціль дослідження виконати аналіз кінематичних характеристик процесу різання дисковим ножом при гойдальному способі подачі продукту.

Основна частина. Для здійснення процесу різання необхідне відносне переміщення робочого інструменту та продукту. Відомо чотири основних види робочих рухів і, відповідно, чотири класи ріжучих машин: обертальний, зворотно-поступовий, коливальний і поступовий [2].

Застосовують ріжучі інструменти різноманітних форм і конфігурацій. Для різання пластичних харчових продуктів найбільше поширення отримали дискові ножі. Дискові ножі здійснюють рівномірно-обертальний рух, який може бути попутним або зустрічним по відношенню до напрямку подачі продукту.

Дисковим ножом різання проводиться шляхом: – обертання ножа і зворотно-поступовим рухом продукту; – обертання ножа і гойдальним (маятниковим) рухом продукту (рис. 1); – обертання ножа і обертання продукту, планетарного руху ножа при нерухомому продукті.

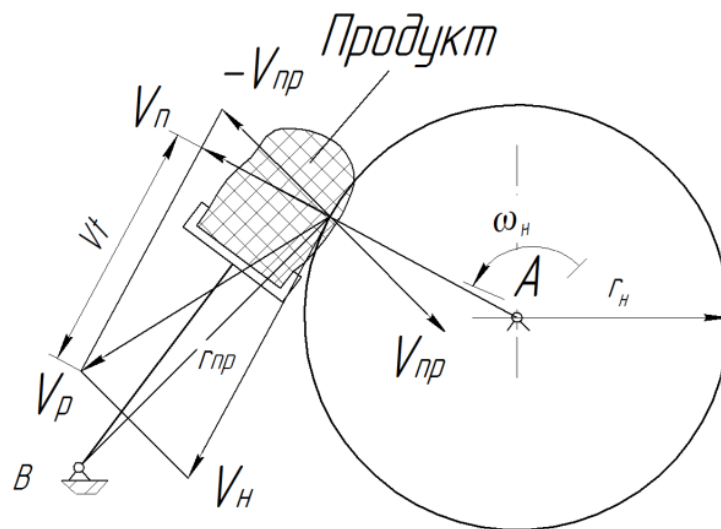

Рис. 1. Схема ковзаючого різання при гойдальному русі продукту і обертальному русі дискового ножа.

Подача продукту в процесі різання (рис. 1) здійснюється зворотно-обертальним рухом. Для здійснення такого руху широко використовують шарнірно-стрижневі механізми, які перетворюють

обертальний рух ведучого вала машини в періодичний гойдальний рух. Подача продукту в процесі різання здійснюється гойдальним рухом. Такий рух здійснює кривошипно-коромисловий і кривошипно-кулісний механізми (рис. 2).

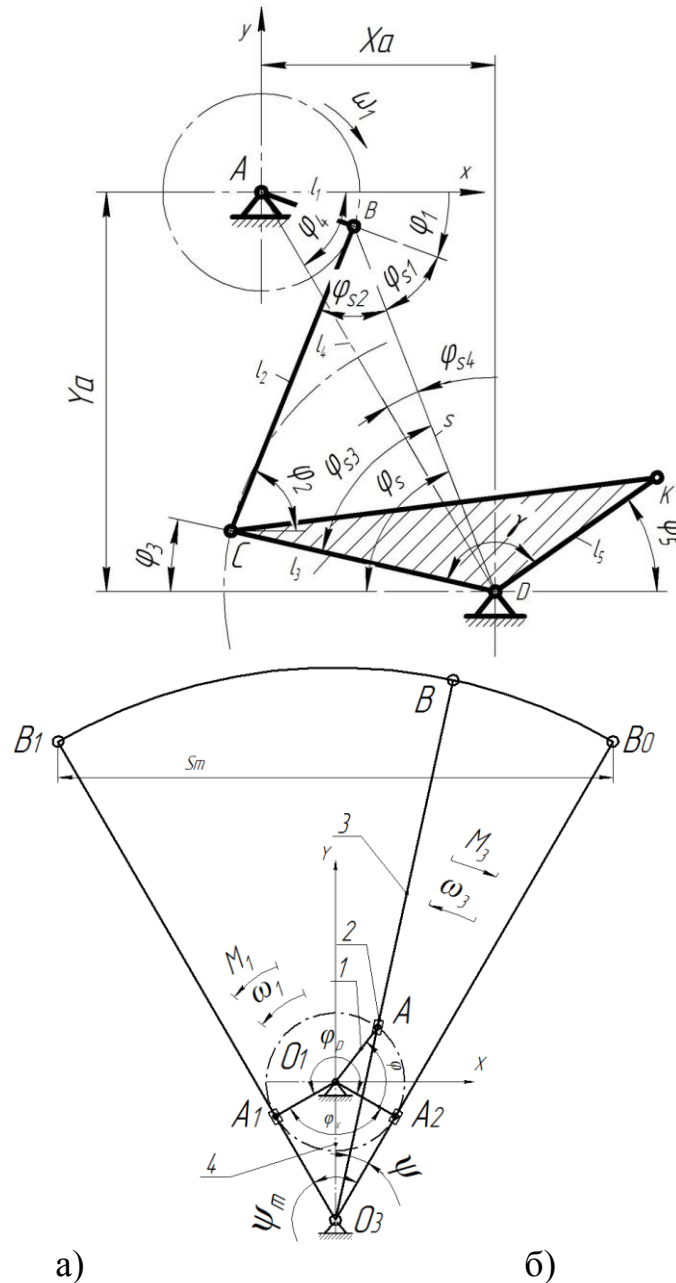

Рис. 2. Схеми механізмів подачі: а – кривошипно-коромисловий механізм, б - кривошипно-кулісний механізм.

Графічні методи кінематичного аналізу наочні і універсальні, але не завжди володіють тією точністю. Аналітичне дослідження механізму виконувалось методом векторних контурів, розробленим В.А. Зінов'євим [3].

Аналітичний метод дозволить виявити взаємозв'язок кінематичних параметрів механізму з його метричними параметрами, тобто розмірами ланок, з будь-яким ступенем точності. Отриманий зв'язок між основними кінематичними і структурними параметрами механізму обчислюється за допомогою програмного забезпечення MathCAD на ПК, за допомогою якої можна отримати всі необхідні результати.

Кінематичні параметри визначаються траєкторією робочих органів і величинами швидкостей подачі і різання. Кінематичне дослідження механізму полягає, в основному, в рішенні трьох наступних завдань:

- а) визначення переміщення ланок і траєкторій;
- б) визначення швидкості окремих точок ланок і кутових швидкостей ланок механізму;
- в) визначення прискорень окремих точок ланок і кутових швидкостей прискорень ланок механізму.

Першим розглянемо кривошипно-коромисловий механізм подачі продукту, який являє собою чотирьохшарнірний механізм, представлений на рис. 2,а.

Визначення положень важеля подачі буде визначатися кутом повороту $\phi_5(t) = \phi_1(t)$ для першої схеми (рис. 2, а) та для другої схеми (рис. 2, б) $\psi(t) = \phi(t)$.

Функція переміщення важеля подачі продукту на дисковий ніж для кривошипно-коромислового механізму була визначена за формулою

$$\begin{aligned} \phi_5(t) = & \arctg\left(\frac{l_4 \sin \phi_4 - l_1 \sin \phi_1}{l_4 \cos \phi_4 - l_1 \cos \phi_1}\right) - \\ & - \arccos\left(\frac{l_3^2 - l_2^2 + l_1^2 + l_4^2 - 2l_1 \cdot l_4 \cos(\phi_4 - \phi_1)}{2l_3 \sqrt{l_1^2 + l_4^2 - 2l_1 \cdot l_4 \cos(\phi_4 - \phi_1)}}\right). \end{aligned} \quad (1)$$

Функція переміщення важеля подачі для кривошипно-кулісного механізму була визначена за формулою

$$\psi(t) = 0,5\psi_m - \arctg \frac{\lambda \sin(\phi + 0,5\phi_x)}{1 - \lambda \cos(\phi + 0,5\phi_x)}. \quad (2)$$

Для визначення швидкостей і прискорень ланок механізму складалось векторне рівняння замкнутості контуру ABCD. $\overline{AB} + \overline{BD} + \overline{CD} = \overline{AD} \Rightarrow l_1 + l_2 + l_3 - l_4 = 0$.

Функції кутових швидкостей і прискорення важеля подачі для першої схеми (рис. 2,а) визначається за рівнянням (3) і для другої схеми (рис. 2,б) за рівнянням (4).

$$\begin{cases} \omega_3(t) = -\omega_1 \frac{l_1 \sin(\phi_1 - \phi_2)}{l_2 \sin(\phi_3 - \phi_2)} \\ \varepsilon(t) = \omega_1^2 \cdot i'_{31} + \varepsilon_1 \cdot i_{31} \end{cases} \quad (3)$$

$$\begin{cases} \omega_3(t) = \frac{\lambda[\lambda - \cos(\varphi + 0,5\varphi_x)]}{1 - 2\lambda \cos(\varphi + 0,5\varphi_x) + \lambda^2} \omega_1 \\ \varepsilon(t) = \frac{\lambda(1 - \lambda^2) \sin(\varphi + 0,5\varphi_x)}{[1 - 2\lambda \cos(\varphi + 0,5\varphi_x) + \lambda^2]^2} \omega_1^2 \end{cases} \quad (4)$$

Для побудови графіка зміни кутових швидкостей ω_2, ω_3 ланок l_2, l_5 були використані формули (3), (4) відповідно на рис. 3.

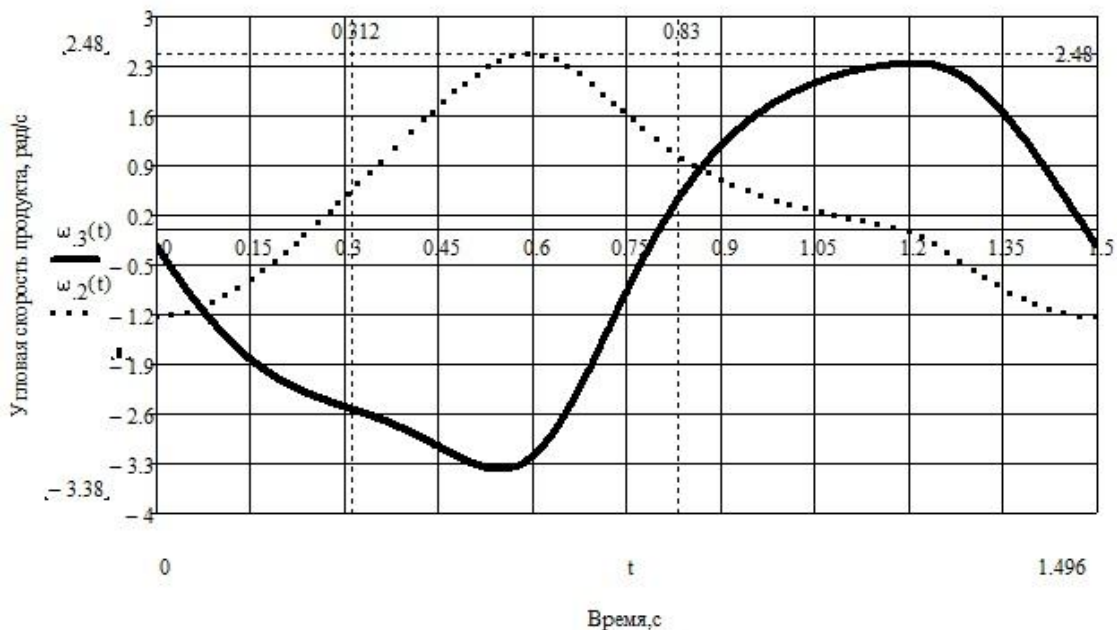

Рис. 3. Графік зміни кутових швидкостей важеля подачі l_5 і ланки l_2 кривошипно-коромислового механізму подачі.

Залежність швидкості подачі в процесі гойдального руху продукту зображена на рис. 4.

Другий спосіб перетворення обертального руху в гойдальний рух - це застосування кривошипно-кулісного механізму (рис. 2, б).

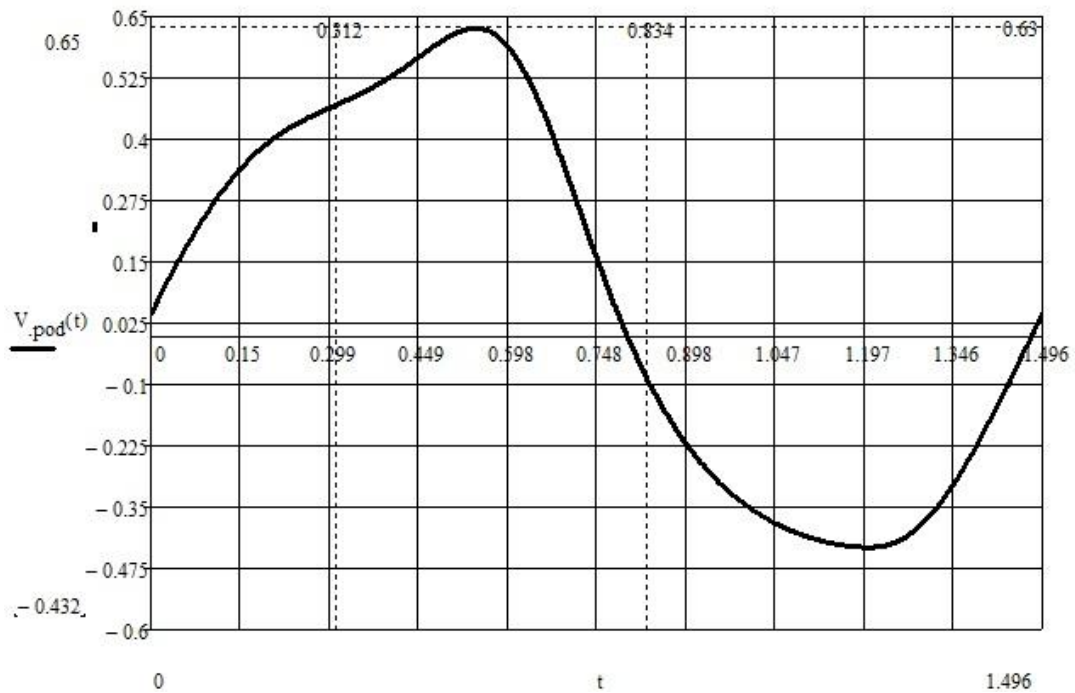

Рис. 4. Графік зміни швидкості важеля подачі $V_{pod}(t)$ продукту для кривошипно-коромислового механізму.

На основі отриманих залежностей (4) для кривошипно-кулісного механізму був побудований графік зміни швидкості та прискорення важеля подачі продукту (рис. 5).

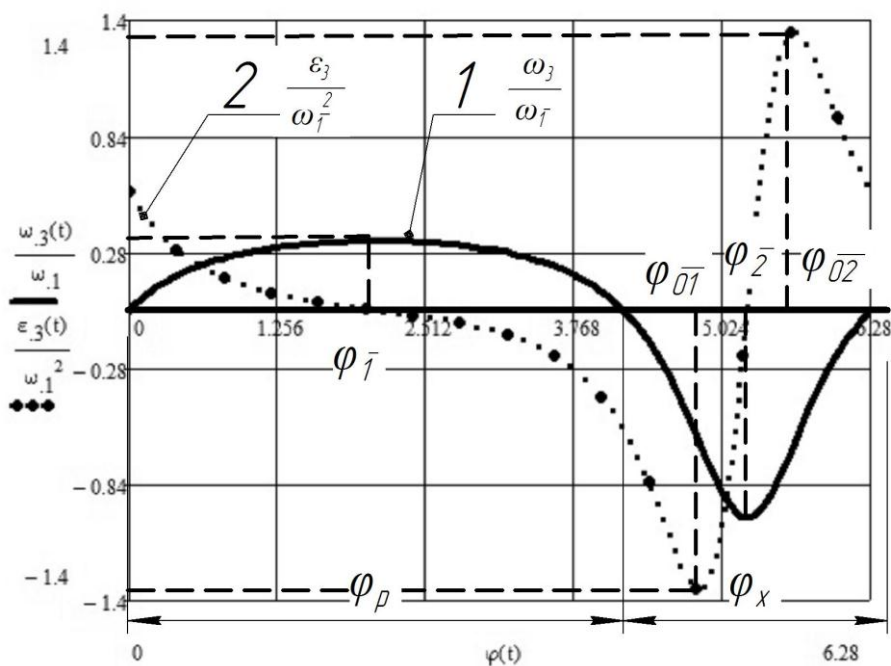

Рис. 5. Зміни відносних швидкості і прискорення куліси кривошипно-кулісного механізму.

Як видно з графіка, при повороті кривошипа від початкового моменту ($\varphi = 0$) до моменту, коли кут повороту кривошипа дорівнює φ_1 , і від моменту ($\varphi = \varphi_p$) до моменту, коли кут повороту кривошипа дорівнює φ_2 , куліса рухається прискорено.

Висновки. Наведений аналітичний аналіз механізмів дозволяє оптимізувати вплив кінематичних параметрів гойдального способу подачі продукту на дисковий ніж.

Перспективами подальших досліджень є дослідження динамічних характеристик процесу різання дисковим ножом і гойдальним способом подачі продукту.

Література:

1. *Даурский А.Н.* Резание пищевых материалов: Теория процесса, машины, интенсификация /А.Н. Даурский, С.А. Мачихин. - М.: Пищ. промышленность, 1980.– 240с.
2. *Резник Н.Е.* Теория резания лезвия и основы расчета режущих аппаратов / Н.Е. Резник. – М. Машиностроение, 1975. – 311с.
3. *Артоболевский И. И.* Теория механизмов и машин / И.И. Артоболевский. –М.: Наука. Гл. ред. физ.–мат. лит., 1988.–640 с.

АНАЛИЗ КИНЕМАТИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ МЕХАНИЗМОВ ПОДАЧИ ПРОДУКТА В ЗОНУ РЕЗАНИЯ

Заплетников И.Н., Пильненко А.К.

Аннотация - в работе выявлены кинематические параметры механизма подачи продукта, который осуществляет качательное движение на дисковый нож.

ANALYSIS OF KINEMATIC STUDIES OF THE MECHANISMS PRODUCT FEED TO THE CUTTING AREA

I. Zapletnikov, A. Pilnenko

Summary

The article reveals the kinematic parameters of the feeder product that provides oscillating motion on disc blade.